

Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Arcadië

1 maximumscore 3

drie van de volgende kenmerken:

- De mensen zijn naakt (bevinden zich in een ‘paradijselijke’ toestand), waardoor hun onschuld wordt benadrukt.
- De mensen zijn verwickeld in uitsluitend aangename bezigheden; de noodzaak tot werken lijkt geheel afwezig.
- De natuur voorziet in voedsel: in het midden staat een boom vol vruchten en het paar rechts eet van een grote tros druiven.
- De natuur is lieflijk en vormt op geen enkele manier een bedreiging: leeuwen, herten en mensen leven vredig met elkaar.

per juist kenmerk

1

2 maximumscore 2

- Met de renaissance brak een relatief welvarend (en daarmee vreedzamer) tijdperk aan dat de elite in staat stelde deze buitenplaatsen te financieren en te onderhouden
- Het verblijf in de dichtbebouwde steden werd, vooral tijdens de hete zomermaanden, steeds hectischer en onaangener door het toenemende aantal inwoners

1

1

3 maximumscore 2

- Het beleven van de tuin was voor de eigenaar en zijn gasten in de renaissance ook een intellectuele ervaring. In de tuin wenste hij zich ook bezig te houden met converseren over literatuur en mythologie. Door de tuin een gecultiveerd aanzien te geven door middel van beelden en andere decoraties, werd de tuin een inspirerende plek
- Door het gecultiveerde karakter gaf de tuin de eigenaar ook status. De vele inspanningen die nodig waren om een gecultiveerde tuin aan te leggen en te onderhouden, weerspiegelden de rijkdom en macht van de eigenaar

1

1

4 maximumscore 2

twee van de volgende regels:

- symmetrische opbouw
- evenwichtige verhoudingen
- ordening volgens geometrische vormen en patronen

per juiste regel

1

Vraag	Antwoord	Scores
5	<p>maximumscore 2</p> <p>Het antwoord dient de volgende elementen te bevatten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Volgens de renaissanceopvattingen over kunst was schoonheid geopenbaarde wetmatigheid • Door deze opvatting als uitgangspunt te nemen voor de vormgeving van de tuin, kreeg de tuin onvermijdelijk een sterk gecultiveerd karakter 	<p>1</p> <p>1</p>
6	<p>maximumscore 2</p> <p>twee van de volgende kenmerken:</p> <ul style="list-style-type: none"> – De zichtlijnen en richtingen in het park komen samen in het centrum van de macht: het paleis. – De inrichting van het park toont het volledig onderwerpen van de natuur aan de mens: alles wat groeit wordt op (geometrische) vorm gesnoeid en (strak) geordend. – de grootschaligheid (afmetingen) van het park 	
	<p>per juist kenmerk</p>	<p>1</p>
7	<p>maximumscore 2</p> <p>Het antwoord dient de volgende strekking te hebben: Het schilderij toont de verheerlijking van het landleven: tegen het decor van een groots landschap wordt op een idyllische plek (op de voorgrond) genoten van het leven en werken op het land (koeien worden gemolken, schapen worden gehoed, kinderen spelen, bloemen worden geplukt en het land wordt geploegd).</p>	
	<p>Indien een relevant deel van het antwoord is gegeven</p>	<p>1</p>
8	<p>maximumscore 1</p> <p><i>Ut pictura poesis</i> houdt in dat de verbeelding van het landschap en de literaire beschrijving ervan (gedicht, verhaal) met elkaar in overeenstemming zijn</p>	
9	<p>maximumscore 2</p> <p><i>Voorjaarsochtend</i> is een voorbeeld van <i>ut pictura poesis</i> door de manier waarop de poëtische idylle van het landleven wordt verbeeld in:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vormgeving: het ontwaken van de dag door het beperkt aantal (waterige) kleuren (de suggestie van ochtendlicht en ochtendnevel) en de lange schaduwen (opkomende zon) • voorstelling: de figuren op de voorgrond die in alle rust en vrijheid werken en leven, op grote afstand van de stad (en het drukke stadsleven) op de achtergrond 	<p>1</p> <p>1</p>

Vraag	Antwoord	Scores
10	<p>maximumscore 1</p> <p>Het aanleggen van landschapstuinen had aanvankelijk weinig status. Door zich te richten op voorbeelden uit de schilderkunst waarin de verheven betekenis van het landschap centraal stond, probeerden tuinontwerpers hun werk tot kunst te verheffen.</p>	
11	<p>maximumscore 2</p> <p>Het antwoord dient de volgende strekking te hebben: Om het park als Arcadië te kunnen beleven moest de bezoeker vertrouwd zijn met klassieke literatuur en kunst. Het overgrote deel van de bezoekers van openbare parken had die kennis niet waardoor stadsparken niet meer als Arcadië werden beleefd</p>	
	<p>Indien een relevant deel van het antwoord is gegeven</p>	1

Gesamtkunst

12	<p>maximumscore 1</p> <p>Het antwoord dient de volgende strekking te hebben: Wagner bouwde zijn theater buiten, midden in de natuur en ver van het centrum opdat bezoekers, door een zekere afstand te overbruggen, het woelige leven van de stad achter zich zouden laten. Hij meende dat bezoekers daardoor in de juiste stemming zouden komen en meer open zouden staan voor de beleving van zijn werk.</p>	
13	<p>maximumscore 2</p> <p>Het antwoord dient de volgende elementen te bevatten:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li data-bbox="320 1420 1366 1494">• <i>Gesamtkunstwerk</i> heeft betrekking op het samenwerken en de integratie van verschillende kunstdisciplines onder één regisseur <li data-bbox="320 1494 1366 1606">• Wagner wilde een artistiek resultaat bereiken dat tot dan toe ongekend was: door de integratie van kunstvormen werden alle zintuigen tegelijk geprikkeld waardoor een totaalervaring bij de beschouwer ontstond 	1 1
14	<p>maximumscore 2</p> <p>Het antwoord dient de volgende strekking te hebben: De propaganda van de politieke ideeën van de Nazi's kreeg gestalte in grootse theaterachtige manifestaties waarin, naar het voorbeeld van het Gesamtkunstwerk, onder één centrale regie kunstdisciplines als drama, muziek, decors, kostuums, parades, film en fotografie samengingen om een groots en meeslepend effect te creëren en een verpletterende indruk te maken op de aanwezigen.</p>	
	<p>Indien een relevant deel van het antwoord is gegeven</p>	1

Vraag	Antwoord	Scores
15	<p>maximumscore 2</p> <p>Het antwoord dient de volgende strekking te hebben: Schwitters wilde de kunst ontdoen van alle regels die de kunstenaar voorheen in zijn artistieke vrijheid belemmerd hadden, zodat de grenzen tussen de kunsten onderling konden worden opgeheven en een relatie tot stand kon worden gebracht tussen de kunst en het dagelijks leven.</p>	
	Indien een relevant deel van het antwoord is gegeven	1
16	<p>maximumscore 2</p> <p>Het antwoord dient de volgende twee elementen te bevatten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wagner wilde, met zijn werk een theatrale totaalervaring bij de beschouwer bewerkstelligen • Schwitters wilde daarenboven (door zijn 'ontregelende' kunst) de toeschouwers actief betrekken bij de kritiek op het maatschappelijke en culturele establishment waarmee zijn voorstellingen doorspekt waren 	1 1
17	<p>maximumscore 2</p> <p>twee van de volgende antwoorden:</p> <ul style="list-style-type: none"> – De MERZbau was een driedimensionale assemblage die voortdurend groeide en geen vooropgezet plan kende. Dit past bij het streven om de kunst van iedere belemmering (keten) bij het maken te bevrijden. – Schwitters bouwde de MERZbau op uit voorwerpen die hij tijdens zijn dagelijkse wandelingen vond. De MERZbau werd op die manier een symbiose tussen kunst en leven. – De voorwerpen waaruit de MERZbau werd samengesteld, werden ontdaan van alle (architectonische) functionaliteit. Dit past bij het streven naar een vorm van kunst die los komt van zijn traditionele wortels. 	
	per juist antwoord	1
18	<p>maximumscore 3</p> <p>drie van de volgende aspecten:</p> <ul style="list-style-type: none"> – het samengaan van meerdere kunstdisciplines (literatuur, poëzie, beeldende kunst, theater en muziek) – het provoceren en ontregelen van bezoekers door in het werk ruimte te geven aan toeval, nonsens en irrationaliteit – het ageren tegen de gevestigde (kunst)orde en de heersende esthetische principes door een non-conformistische levenshouding – het samenvallen van de kunstenaar en zijn werk (ondeelbaar) – het streven naar een totale vrijheid door te werken zonder vooropgezet plan, structuur of inhoud 	
	per juist aspect	1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Kunstbroeders

19 maximumscore 2

twee van de volgende redenen:

- De schilders wilden de natuur, het landschap en de mensen zo eerlijk mogelijk weergeven; ze schilderden zo veel mogelijk buiten en niet in het atelier op grond van schetsen.
- Het leven buiten verschafte de schilders een onbezorgd leven dat in de steden, die geteisterd werden door ziekte en criminaliteit, mogelijk was
- Idyllische landschappen en landelijke taferelen waren in trek en verkochten goed.
- Het leven op het platteland werd gezien als ‘authentieker’ dan het leven in de stad, dat werd gedomineerd door de burgerlijke moraal.

per juiste reden

1

20 maximumscore 1

Het antwoord dient de volgende strekking te hebben:

De schilders van Barbizon reageerden op de industriële vooruitgang, waarin zij een bedreiging zagen van de harmonie van de mens met de natuur. Zij maakten boeren, vissers en handwerkslieden, werkend in een natuur die niet aangetast was door de vooruitgang, tot het centrale thema van hun werk.

21 maximumscore 3

Het antwoord dient de volgende elementen te bevatten:

- De schilders van Barbizon keerden zich tegen de geïdealiseerde, aan de klassieke oudheid ontleende voorstellingen 1
- Zij streefden naar het waarheidsgetrouw weergeven van de zichtbare werkelijkheid (voornamelijk landschappen) en kozen hiervoor een realistische schilderwijze 1
- Dit streven maakte gaandeweg plaats voor een weergave van individuele impressies (van het stedelijk leven) met een lossere wijze van schilderen 1

22 maximumscore 2

- Millet legt de nadruk op de kracht en beweging van de zaaier: hij beeldt zijn zaaier beeldvullend af met een gedramatiseerd licht- en kleurgebruik 1
- Van Gogh legt de nadruk op de harmonie van de zaaier met de natuur: het landschap krijgt de belangrijkste plaats toegemeten en de zaaier wordt tot onderdeel daarvan gemaakt door de samenbindende schilderwijze en kleurstelling 1

Vraag	Antwoord	Scores
23	maximumscore 2	
	<ul style="list-style-type: none"> • Millet schilderde zijn zaaier vanuit een ideologische, sociaal politieke stellingname. Hij wilde de harde realiteit en de heroïek van het boerenleven verbeelden 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • Van Gogh zocht naar een nieuwe beeldtaal. Door de krachtige penseelstreek en het expressieve kleurgebruik wilde hij de levenskracht van de natuur verbeelden 	1
24	maximumscore 2	
	<ul style="list-style-type: none"> • Gauguin huldigde de opvatting dat de verbeelding van de ideeënwereld het uitgangspunt van de schilderkunst moest zijn 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • Voor Van Gogh was niet de ideeënwereld maar de zichtbare werkelijkheid uitgangspunt van de schilderkunst 	1
25	maximumscore 2	
	twee van de volgende oorzaken:	
	<ul style="list-style-type: none"> – Door de steeds verder uitbreidende industrialisatie groeide zowel zijn afkeer van modernisering en technologische ontwikkelingen als zijn verlangen naar het onbedorven leven in de vrije natuur (zoals hij dat in zijn jeugd in Peru had gekend). 	
	<ul style="list-style-type: none"> – Zowel op de wereldtentoonstelling in Parijs als in de musea werden exotische voorwerpen uit het Franse koloniale bezit, zoals Tahiti, getoond. Door de groeiende aandacht voor exotische culturen kwam Gauguin steeds vaker in aanraking met deze culturen. 	
	<ul style="list-style-type: none"> – Door de grootschalige landbouwhervormingen was het leven in Bretagne zó veranderd dat Gauguin zijn droom van een leven dicht bij de natuur daar niet meer kon realiseren. 	
	per juiste oorzaak	1
26	maximumscore 2	
	<ul style="list-style-type: none"> • De naakte vrouw (edele wilde) in een geïdealiseerd landschap symboliseert het verlangen van Gauguin naar een onbedorven wereld waarin de mens in volkomen harmonie met de natuur leeft 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • Het ontkiemende zaad en het fruit op de voorgrond verwijzen naar de vruchtbaarheid en de overvloed van de natuur en staan symbool voor een ongecompliceerd en zorgeloos leven 	1

Vraag	Antwoord	Scores
27	maximumscore 2 Het antwoord dient de volgend elementen te bevatten:	
	• Door de koloniale politiek van uitbuiting en de technische vooruitgang bestond het onbedorven leven in de vrije natuur op Tahiti nauwelijks meer	1
	• In de primitieve cultuur waarin Gauguin terecht kwam golden de harde wetten van het overleven. Daar was hij, afkomstig uit een geciviliseerde wereld, niet op voorbereid	1
28	maximumscore 2 De vormgeving loopt vooruit op de ontwikkelingen in de kunst in de twintigste eeuw (onder andere van kubisme en expressionisme) door drie van de volgende kenmerken:	
	– geschematiseerde (planten- en lichaams)vormen	
	– egale kleurvlakken	
	– het gebruik van contourlijnen	
	– expressief kleurgebruik	
	Indien drie kenmerken juist	2
	Indien twee kenmerken juist	1
	Indien minder dan twee kenmerken juist	0

Form Follows Fun(ction)

29	maximumscore 4 <i>wonen</i>	
	• Door hoogbouw kon op een relatief klein oppervlak voorzien worden in de groeiende woningbehoefte, terwijl er groene ruimte overbleef	1
	<i>werken</i>	
	• Bedrijven werden uit de binnensteden verplaatst naar industriegebieden / industriële zones aan de randen van de metropool	1
	<i>verkeer</i>	
	• Om tegemoet te komen aan de behoefte aan mobiliteit (auto, trein, metro) in de steden, werden netwerken van verkeersaders aangelegd	1
	<i>recreatie</i>	
	• Door veranderende arbeidsomstandigheden groeide de vrije tijd en ontstonden recreatieve gebieden (parken, natuurgebieden, sportcomplexen) in en om de stad	1

Vraag	Antwoord	Scores
30	<p>maximumscore 2</p> <p><i>mensbeeld</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Le Corbusier vond dat de mens van nature ordelijk is ingesteld en wordt gedictieerd door de rechte lijn en de rechte hoek <p><i>ordeningsprincipe</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Le Corbusier ordent zijn steden volgens rechte lijnen en rechthoekige vormen. Op de plattegrond is te zien dat de stedelijke functies overzichtelijk van elkaar gescheiden zijn volgens een patroon van rechthoekige vormen en elkaar loodrecht kruisende lijnen 	<p>1</p> <p>1</p>
31	<p>maximumscore 2</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>La Ville Radieuse</i> Le Corbusier hanteerde het principe dat mensen ruimte, licht en orde net zo hard nodig hebben als brood of een plek om te slapen. Hij ontwierp een stad met als basis 360 m grote eenheden. Door deze schaal ontstaan grote open ruimtes die als parken kunnen worden ingericht. Deze open ruimtes maken de optimale belichting door zonlicht van gebouwen en straten mogelijk • <i>Manhattan</i> Manhattan is dicht bebouwd, met weinig openbaar groen. De gebouwen zijn zo hoog dat het zonlicht het straatniveau moeilijk kan bereiken 	<p>1</p> <p>1</p>
32	<p>maximumscore 2</p> <p>Het principe <i>Form Follows Function</i> houdt in dat vormgeving van (openbare) gebouwen op de eerste plaats bepaald wordt door de functionele eisen en niet, zoals in de negentiende eeuw, wordt afgeleid van historische voorbeelden.</p> <p>Indien een relevant deel van het antwoord is gegeven</p>	<p>1</p>
33	<p>maximumscore 2</p> <p>Volgens Koolhaas leven we in een belevingsmaatschappij en daarmee zijn amusement, emotie en vrijetijdsbesteding belangrijke functies van de metropool geworden. Architectuur moet daarom meer zijn dan een functioneel onderkomen voor activiteiten; de vormgeving moet de beleving van de bezoeker op alle mogelijke manieren prikkelen.</p> <p>Indien een relevant deel van het antwoord is gegeven</p>	<p>1</p>
34	<p>maximumscore 1</p> <p>‘Shoppen’ (winkelen) als activiteit is een van de belangrijkste motoren van het stedelijk leven geworden. Er is bijna geen enkele stedelijke activiteit meer die niet op een of andere manier met commercie verweven is. Zelfs openbare gebouwen en instellingen krijgen daardoor het karakter van een commerciële ruimte.</p>	

Vraag	Antwoord	Scores
35	maximumscore 3	
	<ul style="list-style-type: none"> <li data-bbox="320 392 1353 577">• <i>Form Follows Action</i> De Prada winkel roept een veelvoud aan sensaties op bij de bezoeker. De winkel is enerzijds een modewinkel en anderzijds een mooie openbare ruimte waar ook andere activiteiten kunnen plaatsvinden die niet onmiddellijk met het kopen van kleding te maken hebben 	1
	<ul style="list-style-type: none"> <li data-bbox="320 584 1353 734">• <i>Form Follows Fun</i> Winkelen als vrijetijdsbesteding krijgt door de ruimte van deze winkel een extra dimensie, waardoor de beleving verder gaat dan alleen het kopen van kleding of schoenen 	1
	<ul style="list-style-type: none"> <li data-bbox="320 741 1353 855">• <i>Form Follows Money</i> De dure Prada producten worden gepresenteerd in een 'dure' ruimte (groot oppervlak, dure uitvoering, weinig producten) 	1
36	maximumscore 2	
	<ul style="list-style-type: none"> <li data-bbox="320 929 1353 1124">• Prada heeft een reputatie van avontuurlijk en experimenteel bedrijf en staat aan de top wat vormgeving betreft. Het verkopen van kleding is al lang niet meer de enige prioriteit, het merk Prada staat centraal, het product is ondergeschikt. Samenwerking met een onconventioneel en visionair toparchitect als Koolhaas past bij dit uitgangspunt 	1
	<ul style="list-style-type: none"> <li data-bbox="320 1131 1353 1310">• Koolhaas wordt niet alleen beschouwd als een van de belangrijkste architecten van deze tijd, zijn invloed strekt zich uit tot ver buiten de architectuur. Door zijn naam te verbinden aan Prada via het ontwerp van een vernieuwend winkelconcept, leidt alle publiciteit rondom de winkel ook tot grotere naamsbekendheid van het 'merk' Koolhaas 	1

Bronvermeldingen

---

figuur 1	<i>Villa d'Este</i> , gravure, 16e eeuw
figuur 2	Leon Battista Alberti, <i>Palazzo Rucellai</i> ,
afbeelding 1	Lucas Cranach <i>Het Gouden Tijdperk</i> , 1530
afbeelding 2	<i>Villa d'Este</i> , Tivoli
afbeelding 3	Pierre Patel <i>De tuinen van Versailles</i> , 1668
afbeelding 4	Park van Versailles
afbeelding 5	Hendrik Meijer, <i>Voorjaarsochtend</i> , 1777
afbeelding 6	<i>Vondelpark</i> , Amsterdam
afbeelding 7	<i>Festspielhaus Bayreuth</i> ca. 1872
afbeelding 8	<i>Festspielhaus Bayreuth</i> ca. 1872
afbeelding 9	Kurt Schwitters, <i>Merzbau</i>
afbeelding 10	Kurt Schwitters, <i>Merzbau</i>
afbeelding 11	Jean François Millet, <i>Zaaier</i> ca. 1850
afbeelding 12	Vincent van Gogh, <i>Zaaier</i> , 1888
afbeelding 13	Paul Gauguin, <i>Het zaad van de Arioï</i> , 1893
afbeelding 14	Le Corbusier, <i>La Ville Radieuse</i> , 1935
afbeelding 15	Manhattan plattegrond
afbeelding 16	Prada New York, interieur
afbeelding 17	Prada New York, interieur

Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling heeft ernaar gestreefd de auteursrechten op hier gebruikt materiaal te regelen volgens de wettelijke bepalingen. Wie desondanks meent zekere rechten te kunnen doen gelden, wordt verzocht contact op te nemen met Cito.